

נספחים

פרק לז מרמרוש ומאסיף

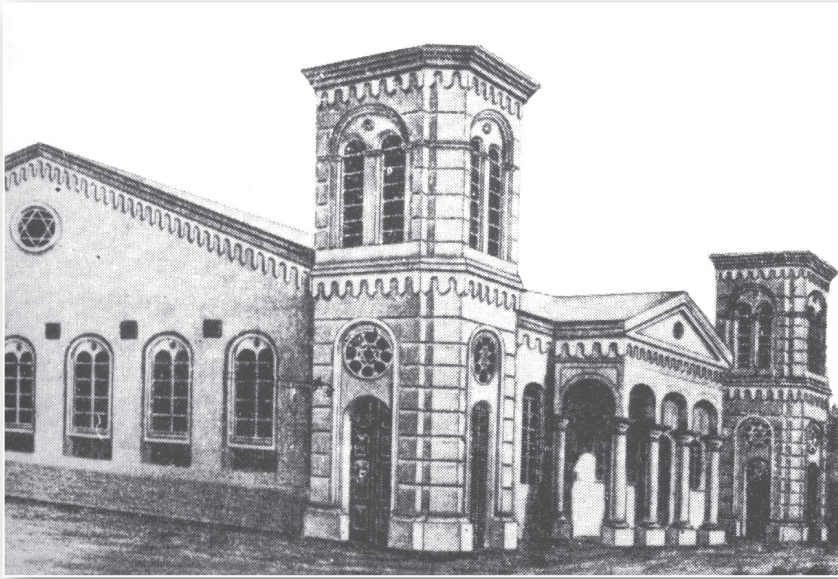
קרני אורה מויז'ניץ המעטירה

ראשית ימי היהודים במחוז מרמרוש שברומניה הייתה ככל הנראה לאחר גזירות ת"ח ת"ט. היהודים נסו אליה מפני הפורעים והתיישבו בה כשהם מפוזרים בבדידות בכפרים. ענף עיסוקם העיקרי היה חכירת בית המרוזח מאדוני הכפר, למטרת בישול משקאות חריפים ומכירתם.

שנים לאחר מכן דרך כוכבה של חסידות קוסוב, אשר ממנה השתלשלה חסידות ויז'ניץ. מסופר, כי הבעל-שם-טוב הקדוש, מחולל תנועת החסידות, חילק לפני פטירתו, כירושה לתלמידיו הקרובים ביותר, חבלי ארץ שאותם יטפחו מבחינה רוחנית. לתלמידו הרה"ק רבי יעקב קופל חסיד אבי שושלת קוסוב-ויז'ניץ, הוריש את חבל-ארץ מרמרוש, כשהוא קורא ואומר לו: גן נאה לפניך, שמור עליו!

בנו של רבי יעקב קופל, הרה"ק רבי מנחם מנדל, מחבר הספר הקדוש 'אהבת שלום', המשיך בטיפוחו הרוחני של חבל ארץ זה. ממקום מושבו בקוסוב פיקח על החיים התורניים במרמרוש, שמספר יהודיה הלך וגדל. הוא הושיב מלמדי תינוקות ומינה שוחטים. רוב התושבים היהודים, שבתחילה היו מרוחקים מחסידות, החלו מתקרבים אל האור הגדול. באחרית ימיו של הרה"ק רבי מנחם מנדל כבר נהרו אליו רבים-רבים מרחבי מרמרוש.

בשנת תקפ"ו, לאחר פטירת ה'אהבת שלום', זרחה שמשו של בנו הרה"ק רבי חיים מקוסוב, מחבר הספר הקדוש 'תורת חיים'. בזמנו החלו יהודי מרמרוש

בית המדרש הגדול בוויזניצא

להתלבש בלבוש חסידי, ורבים נוספים הצטרפו להתחמם באישו של המאור הגדול הזורח בקוסוב, ביניהם רבנים חשובים.

המוני התושבים במרמרוש היו קשורים אל הרבי בעבותות אהבה. הוא הדריכם בנתיבות החיים; לפניו שפכו את לבם בעת צרה ומצוקה, והיה מתפלל על שלומם וטובתם ומשפיע עליהם ישועות ורפואות משמי מרומים.

הרבי היה מעורב ומעורה בנעשה במרמרוש, וממקומו בקודש פיקח ושמר על הנטיעות.

בימי בנו, הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויזניץ מחבר הספר הקדוש 'צמח צדיק', עברה חצר-המלוכה אל העיר ויזניצא אשר ברומניה. אלפי חסידיו הפזורים ביישובי מרמרוש היו קשורים אליו בדבקות עצומה והלכו לאורו, אור חסידות ויזניץ. עמם נמנו חסידים בעלי שיעור-קומה ובעלי השגות גבוהות מאוד ברוחניות.

לאחר פטירתו הוסיפו החסידים לדלות ממימי בנו הרה"ק רבי ברוך מוויזניץ מחבר הספר הקדוש 'אמרי ברוך', שהנהיג את עדתו במשך שמונה שנים בלבד ונפטר בגיל צעיר. בנו הרה"ק רבי ישראל מוויזניץ מחבר הספר הקדוש

ביתו של הרה"ק בעל הצמח צדיק בויז'ניצא

הרה"ק מרן ה'אהבת ישראל' עם בנו כ"ק
מרן אדמו"ר ה'אמרי חיים'

'אהבת ישראל' הוכתר לממלא מקומו, והיה לרבם הנערץ של עדת חסידי ויז'ניץ.

קשה לתאר עלי-גוויל את דבקותם של החסידים אליו. את האהבה ששררה בין הרועה לעדתו, את הסיפורים המפעימים והמופתים שהתגלגלו מתחת לשולחנו, ומעל הכל - את היותו מובחר המין האנושי

בהנהגותיו המרוממות, כפי שהעיד עליו בנו הרה"ק רבי חיים מאיר מויז'ניץ, מחבר הספר הקדוש 'אמרי חיים'.

חיים של אהבת תורה

המרקם האנושי במרמרוש שילב בתוכו יהודים מורמים מעם; רבנים, דיינים, סופרים ויוצרי יצירות תורניות - ולצדם יהודים פשוטים, בעלי מלאכה, שתמימות, יראת ה' ואהבת תורה נסוכות על פניהם. שמירת תורה ומצוות בדבקות הייתה אורח החיים של כולם. לא היה קיים מושג של חילול שבת בשום יישוב. התושבים כולם התפללו בציבור בבית המדרש, וגם בעלי המלאכה הקדימו להשכים, ללמוד ולומר תהלים, אחר טבילה במקווה טהרה.

חיים חסידיים ספוגים ביראת שמים ובאהבת ה' זרמו שם בטבעיות, ללא רצון להתבלט ולהתנשא. את תלמידי החכמים כיבדו הכל, ואם היה מופיע במקום בן של קדושים, היו מכבדים אותו ביותר.

חינוך הילדים לתורה וליראה היה בראש מעייניהם של כל ההורים. הם שלחו את ילדיהם ללמוד בחדר והשתדלו לשלם שכר לימוד, אף על פי שהפרטה לא הייתה מצויה בכיסם. הלימודים החלו מוקדם בבוקר והסתיימו בתשע בערב. כך מדי יום, גם בימות החורף, כשהמעלות צנחו לעשרים או שלושים מתחת לאפס, היו הילדים צועדים לחדר לאור עששיות שהחזיקו בידיהם.

זו הייתה שאיפת ההורים כולם, ועל כך הזילו דמעות רבות: שהילדים יגדלו תלמידי חכמים ויראי ה'. משגדלו, נשלחו הנערים ללמוד בישיבות. בחורי מרמרוש היו שנונים וחריפי-מוח, כמאמר חז"ל: היזהרו בבני עניים, שמהם תצא תורה.

שבתות ומועדים

חיי הקהילה בכל יישוב היו מפותחים ומאורגנים. מונו ראשי קהילה, סגן ושבעה טובי העיר. התנהלו חברות שונות, כמו: חברה קדישא, חברת ש"ס, חברת משניות, חברת ביקור חולים ועוד, והתושבים השתדלו לעזור זה לזה בגלוי ובסתר. מסלול החיים כולו היה שזור במנהגים, בדינים ובמסורת אבות, וכל תג ותג נשמר בקפידה.

העניות במרמרוש, שהייתה נחלת רבים, לא היוותה אבן-נגף בדרכם הרוחנית של התושבים. להפך - בתורתם ובעבודת בוראם מצאו את נחמתם בעוניים.

כבני מלכים נראו בני מרמרוש ביום השבת. משבאה השבת - באה מנוחה וקדושה; נסתלקו כל הדאגות! לאחר הסעודה התאספו בני העיירות והתענגו בנועם השבת, ביושבם יחד באסיפת מרעים כשהם מתעלים בשבת-אחים גם יחד.

כשהתקרבו החגים היה הנושא המדובר: הנסיעה אל הרבי. בעלי האמצעים יצאו לדרך בעגלות; אחרים רכבו שעות וימים על סוסים; יש שעשו את הדרך ברגל. בשנים מאוחרות יותר עמדה הרכבת לשירות הנוסעים.

הדרך עצמה הייתה מרוממת מאוד. ישובים זה לצד זה, התכוננו החסידים לקראת השהייה בצל הקודש בימים הנוראים או בחגים. ההתעוררות הייתה גדולה, הנוסעים חשו עונג עצום בעצם ההכנה ובמחשבה על החוויה הרוחנית העילאית המצפה להם אצל הרבי.

לאחר ששהו במחיצת הרבי, שבו בני מרמרוש לבתיהם עמוסים בצידה רוחנית, אשר תלווה אותם בכל צעד ושעל בחייהם.

מאסיף - פנינה בכתרה של מרמרוש

הרב שלמה יעקב גרוס, קרוב משפחתנו, מגולל בספרו הנפלא 'ספר מרמרוש' (עמ' 128-140) את תולדות ראשית התיישבות היהודים בעיירה מאסיף שבחבל מרמרוש:

הרחוב הראשי בעיירה מאסיף

"מאסיף (ברומנית: Moiseu, בהונגרית: Majszin), כפר הנמצא כארבעים וחמישה ק"מ מדרום מזרח לעיר סיגט שבחבל מרמרוש. בשלושת המפקדים של יהודי הונגריה, בשנות השלושים, הארבעים והחמישים של המאה ה-י"ח, לא מוזכר שום יהודי במאסיף. רק במפקד

של שנת 1768 אנו מוצאים במאסיף שני בתי אב יהודיים. שניהם באו מגליציה. מכאן ואילך החלו יהודים מגליציה להכות שורש במאסיף, קיבלו קרקעות בחכירה ובהדרגה הפכו לבעליהן. הם עסקו במסחר סיטונאי בפירות, בבקר ובצאן, הקימו מנסרות עצים, טחנות קמח ועוד.

ר' אליהו טובל עם ראש עיריית מאסיף. הגבעה שמאחוריהם היא מקום בית הקברות של מאסיף, שנחרב במלחמה

הקהילה התארגנה, ככל הנראה, בסוף המאה הי"ח. סמוך לתקופה זו נבנה בית הכנסת הראשון במאסיף, שהיה בנוי מעץ. בסוף המאה הי"ט בנתה הקהילה בית כנסת גדול מלבנים. לחברת תהלים היה בית מדרש משלה. חברת תהלים הייתה קבוצה של יהודים יראים ושלמים, אשר

ייחודם היה - מלבד לימוד התורה והחיים הרוחניים - להרבות באמירת תהלים בציבור, בכוונה ובמתינות מדי יום ביומו.

בכפר היה מספר קטן של יהודים אמידים. חלק מהם אף נחשבו לעשירים בקנה מידה מקומי, אך רובם הגדול של יהודי מאסיף היו עניים ואביונים.

ההסתפקות במועט, הדחקות והעוני, היו מנת חלקם של רבים מבני הכפר. מאידך גיסא, האמונה, הביטחון ושמחת החיים, שבהם היו מחוננים יהודי מרמוש, הפיגו מעט את העצבות ואת הלכי הרוח של הייאוש. ליהודי מרמוש היה חוש הומור מפותח מאוד, הם אהבו את השמחה ואת בדיחות הדעת."